

(העמוד 69)

הופשי להמשיך ולהציק לכרמלה. שלושה ימים לפני תחילת המישפט הופיע אשכנזי במצען לנשים מוכות, שבו שהתה כרמלה אחרי שברחה מפניו, והפצת בה לבטל את התלונה, כאשר סירבה — רצח אותה. פצם מיצוי החוק וההעמדה לדין אינם מרחימים. איפוא, את הבעיה. קיימת חשיבות ראשונה במעלה לאופן שבו מטופל לייב מיקרי האלימות. טחנות-הצדק טוחנות לאט. הזמן הרב שעובר מביצוע הר עשייתה ועד לסיים ההליכים המישפטיים נלחשת הפיגוש, אינו פועל לטובת הר נשים המוכות. הן ממשיכות להיות קורבנות. ודווקא בכך שהן מפעילות את החוק ונעצרות תלונות, הן מגדילות את הסכנה להייתן. הבעלים רואים בסחבת רק סימן חלשה מצד החוק, ומנצלים את הזמן כדי לזקום בנשים.

במצב זה נוצרת אווירה של הפקרות. נשים רבות נמנעות לכן מלהגיש תלונה נגד בעליהן. הן חוששות כי פנייה למשטרה רק תגרוור אחריה מעשי אלימות נוספים. מאידך, איהגשת תלונה, מבניה את ביטחונה של הבעל כי אין כוח שיכול לעצרה, והוא ממשיך במעשיו.

תוכנית נסיונית

לשיפוט מהיר

המוצא טמון בזירו ההליכים המישפטיים. אם יובאו לדין בעלים פפשיך לביצוע העבירה, יראו כי יש דין ויש זיין. גם הנשים יראו כי החוק יכול להגן עליהן, ולא יחששו להתלונן. בחוק השיפוט הצבאי קיים מושג הנקרא שיפוט מהיר. באמצעותו מובאים לדין חיילים הנאשמים בעבירות מישמעטיות קלות יחסית. תחת להביאם לביתידין צבאי, שבו קיים תור ארוך למישפט. נשפי טים חיילים אלה עליידי המפקדים בחידותיהם. כך מזורזים ההליכים המישפטיים. וממוצה הכלל שלפיו העונש המרי תיע ביותר הוא זה הבא בסמוך לביצוע העבירה.

בית-המישפט בתל-אביב עומד לפתוח בתוכנית נסיונית לשיפוט-מהיר מעין זה. במסגרת תוכנית זו, שהועתקה מבית-המישפט האמריקאי, יובאו נאשמים בעבירות קלות מסוימות, לפני שופטים מיוחדים לכך, ממש באותו היום שבו בוצעה העבירה. במקביל לשיפוט מזורז זה, צריכה לפעול מערכת שתבטיח כי זכויותיהם של הנאשמים לא יקופחו.

הנחה זו מוצאת ביסוס גם במיקרה הר שריפה למוות בתוך המכונית של האם ובתה (העולם הזה 2217). סנדרה חדר הגיי שה תלונות רבות נגד בעלה, דויד חדר, בגין תקיפות ואימים. מעולם לא ננקטו צעדים מעשיים להישנות תקיפות אלה. חדר מכחיש כי היה לו קשר להטמנת הרימון במכונית. אך אם הוא אכן הרוצח, הקצר. הטמנת רימון ומילכודו הוא מיבצע מסוכך הדורש תיכנון לטווח ארוך.

אם הטמין חדר את הרימון, או שכר אדם אחר לביצוע המילכוד, ידע בורדאי כי החשד יופנה אליו מיד. יתכן כי האי מין שלא ימצאו ההוכחות המספיקות, אך זהו הימור מסוכך. עוללה ממנו כי חדר התעלם מן העונש הצפוי לו בגין רצח.

פט להטיל במיקרה כזה עונש חמור ומרי תיע. בעשותו זאת מתחשב בית-המישפט לא רק במעשה עצמו, אלא גם במה שהיה יכול לבצוע ממנו.

כאשר שיחרר השופט שלו את סימן-טוב, הוא התחשב אך ורק בעבירה הר בגינה נעצר. שלו התעלם מן הבאות, מתוך הנחה שלא יוכל למנוע את הדברי רים לאורך זמן.

אם היה שלו יושב או בדין כשופט מהיר, יכול היה לקבוע, כי מעשה הר תקיפה של סימן-טוב מהווה את אזהרה לבאות. על סמך כך, אם החוק היה מאפי שר זאת, היה שלו מטיל על סימן-טוב עונש חמור, שאינו מתחשב רק בתקיפה עצמה, אלא גם בסכנות הטמונות בהישגור תה. כך, עליידי שילוב של שני הגוררי

תל-אביב (העולם הזה 2215), נעצר שלמה סימן-טוב אחרי שתקף את רחל ואת מעבירה, שאתם הפתיע בנסיבות אינטימי יות (העולם הזה 2207). בעוד שהמישטרה טענה אז בפני שופט המעצרים, כי קיים חשש שסימן-טוב יתקוף שנית, וביקשה לעצור אותו לשיבעה ימים, החליט השיר פט אפרים שלו לעצור אותו ל-24 שעות בלבד. «אם בוערת חמתו של החשוד עד כדי כך שמנוי וגמור איתו לפגוע בחברתו», קבע השופט, «מי לידנו יתקע שלא יע-ישה זאת כעבור שיבעה ימים, ואפילו לא יותר?»

השאלה מה היה קורה אילו היה מאריך השופט את המעצר, תישאר בודדאי תלומה לעד. לא ברור גם אם במיקרה זה היה שיפוט מהיר משחרר את סימן-טוב מ-

האשה הקבורה
גופתה של פאניה קישיר נובטקי נמצאה כאשר כלב נבר באדמה וחשף את כף רגלה. השוטרים הוציאו את הגופה.

הבעל החשוד
ישראל קישינובסקי רצח את אשתו, פאניה, והטמין את גופתה ליד פחי האשפה. כשנעצר טען: «אבוי, אני אלחן!»

מקורה של התעלמות זו יכול להיות בחור סר עונש מרתיע, שאם היה מוטל מיד אחרי התקיפות הראשונות, יכול היה לייביא לייתר מודעות למחיר הרצח. גם כאן, אם חדר היה הרוצח, שיפוט מהיר ועונש חמור מבעוד מועד, היו יכולים להוות את הפיתרון.

אך לא תמיד באה התוקפנות רק מצד הגברים. קורה, אם כי לעתים רחוקות, שגם נשים נוקטות אלימות או תוקפנות כלפ גברים. דוגמה בולטת לכך היא הת בצרותה של מלכה חגג בדירה ברמת-גן, כאשר ביקשה לירות למוות בעלה (העולם הזה 2216). מדוע התופעה שכיחה יותר אצל גברים, זהו נושא לעיונם של פסיכור לוגים. אך את הבעיה יש לפתור תוך מיצוי כל הדרכים הקיימות.

יוסי היימן

הקורבן
סנדרה חדר נשרפה למוות יחד עם בתה לפני כשלושה שבועות, כתוצאה מהתפוצצות שאירעה במכוניתה. סנדרה טענה בעבר כי בעלה עומד להורגה.

החשוד
דויד חדר מסתתר מפני בהטמנת רימון הנפץ, שהביא למוות של אשתו סנדרה, ובתו טלי. בחקירתו הכחיש את גירסת המישטרה.

מים — שיפוט מהיר ועונש חמור כאחד — היתה קיימת אפשרות להציל את חייה של רחל ויינבוים ולמנוע מסימן-טוב לייחייסר כל חייו בגלל מעשהו. השיפוט המהיר לבדו מסוגל לטפוח על פניו של אדם, ולהוות גורם מרתיע לטווח הקצר. עונש חמור המוטל תוך כדי השיפוט המהיר, מסוגל לסייע בידי אדם להתמודד עם מציאות הבאה אחריו, גם כשהיא מרה. אחרי שריצה עונש כזה, הוא יודע כי בבית-הסוהר קיימת מציאות מרה עוד יותר. המודעות לה עשויה למנוע מעשה פזיז.

המתשבות הנוזעמות על אהובתו המבלה את עיתותיה עם מעבירה. ספק אם הליך מישפטי מזורז יהיה מונע את הרצח. סימן-טוב פעל מתוך סערות-רגשות ריגי עית, כאשר רצח את רחל. עונש מהיר היה מסוגל לדחות את ההתפרצות, אך המציי את המכאיבה היתה נשאר כשהיתה. כדי להתגבר עליה היה צריך לבוא גורם נוסף, כאשר אדם יורה, למשל, באוויר מתוך שימתה בעת טכס חתונה, יכול בית-מישפט לקבוע, כי היה בכך זילזול בחיי בני-אדם, שהיו יכולים להיפגע מהיריות. למרות שלא נפגע איש, יכול בית-המיש-

אם יאמץ בית-המישפט שיטה דומה של זירו ההליכים לגבי בעלים או מאהבים, הנאשמים במעשי תוקפנות, היא עשויה לצמצם את התופעה. שיפוט מהיר יכול להוות את המחסום לביצוע מעשי רצח נגד נשים מוכות. עונש הבא בסמוך לביצוע התקיפה, עשוי למנוע את הבעל מלהיכנע לריגשותיו, ולבצע מעשים העלורי לים להובילו בסופו של דבר לידיו רצח. אך הניסיון מלמד כי במקרים רבים אין בכך די. הידידים לפני שרצח את אהובתו, רחל ויינבוים, בתחנה-המרכזית ב-

הבת

טלי חדר לא היתה אמורה להיות במכונית החוקרים מניחים כי הרוצח התכוון להרוג את האם.